

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Ceny prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 50 fen., kwartalnie 10 mk. 50 fen. za od-
zienie do domu dopłaca się 28 fenigów miesięcznie
Cena pojedynczego numeru 20 fenigów.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecz-
nych od godz. 10—2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Ceny ogłoszeń: za wiersz petitowy jednoszpaltowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na
II i III kol. 75 fenigów, na IV kol. 50 fenigów.
Ogłoszenia drobne po 15 fenigów, za wyraz.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Panny Marii Nr. 22
Telefon Nr. 5.

Straszny pochód.

Od kilku dni ulicami naszego miasta przeciągają gromadki nowych przybyszów. Odziani dziwnie i nędźnie w podarte mundury rosyjskie, niemieckie, austriackie, buty dziurawe lub drewniane.

Każdy prawie dźwiga tłumok obwinieły w trudne podarte iachmany. Twarze zczerniałe, pośłotki, wychudłe. W oczach gorączka lub zupełna martwość. Wielu się chwieje i ledwo pociąga nogami.

To jeńcy, wojenni z armii rosyjskiej. Wrecają z Niemiec, Austrii, Węgier. Ze wszystkich zakątków tych krajów — z nad Renu, Westfalii, błot mazurskich, z nad Dunaju, z Bośni i Hercegowiny, z wybrzeży Dalmacji, a nawet z wąwozów Alp południowych i z równin weneckiej.

A chodzi tu nie o kilkadziesiąt, czy kilka tysięcy. Co najmniej milion ludzi wróci z obozów jeńców, z „arbeitshausów“ (pracy przymusowej). Wszyscy będą bezzwłocznie potrzebowali nakarmienia, odzienia, obuwia, dachu nad głową i pracy zarobkowej.

Z Niemiec i nadgranicznych ziem polskich dochodzą już straszne wieści o tym pochodzie. Do wsi i miasteczek przybývają gromady kilkutyśieczne, głodne, bose, półgłose, bez grosza przy duszy. Gdy jedna odejdzie, nadchodzą nowe, jeszcze liczniejsze, tak samo głodne. Ciągnie to dniem i nocą i niewiadomo, kiedy się skończy. Ludność tych miejscowości wpada w rozpacz i ucieka, rzucając na pastwę losu cały swój dobytek, w którym niema już ani krzesny pożywności dla nich i tych nowych rzesz, które jutro przyjdą i bez pożywności dalej odejść nie mogą.

A w tym pochodzie idą ludzie, którzy przez długie miesiące byli wyniszczani nie tylko fizycznie ale i moralnie. Obok bezmiarów goryczy nagromadzonej w czasie niewoli — sączono nadto w ich dusze specjalny jad. Dla jeńców władze niemieckie wydawały pisma i broszury, podobne do tych, którymi przygotowywano rewolucję w Rosji.

Co będzie więc, gdy do granic naszych dotrze, a po całym kraju rozleje się fala tych ludzi głodnych, wyniszczonych, zdemoralizowanych, gdy zbraknie chleba na ich wyżywienie i środków na powstrzymanie wyryków?

Trzeba tu zmobilizować wszystkie siły państwa i społeczeństwa. Trzeba poświęcić wszystko, aby zapewnić chleb i dach nad głową wszystkim rodakom naszym. Jednocześnie musimy kraj nasz zabezpieczyć od wszelkich skutków najazdu jeńców obcej narodowości.

Jeńcy rosyjscy winni być transportowani przez Prusę zachodnią, gdzie sied kolejowa jest o wiele bardziej rozgałęzioną, niż w Królestwie. Można wtedy d pociąg, aby ciągnąc z Zachodu lawina przelała się na granicę naszą, jako siła żywiołowa, nie widząca żadnych ram i barier.

o uch antypolski na Ukrainie.

Niemcy na Ukrainie rozbijają oboje austriackie, przymierzają

Nowy gabinet ministrów.

Po długich konferencjach stronnictw wczoraj w Warszawie ukonstytuował się nowy rząd polski jak następuje:

Prezes ministrów i minister komunikacji **p. Moraczewski.**

Minister wojny i naczelnym wodzem wojska polskiego **Komendant Piłsudski.**

Minister spraw zewnętrznych **p. Wasilewski.**

Minister spraw wewnętrznych **p. Thugutt.**

Minister sprawiedliwości **p. Supiński.**

Minister oświaty **p. Reut.**

Minister poczty i telegrafów **p. Arciszewski.**

Minister robót publicznych **p. Niemecki.**

Ministrowie bez teki: **Witos, Malinowski, Nocznicki.**

Trzy miejsca w składzie gabinetu zostały zarezerwowane dla **Wielkopolski.**

broń, żywność i amunicję ukraińcom i rusinom, zaś żołnierzy polskich pozostawiając bezbronnymi, wysyłając ich garstkami do Królestwa.

Jednocześnie wśród uzbrojonych w ten sposób ukraińców, niemiecy prowadzą agitację na rzecz inwazji ukraińskiej na Chełmszczyznę i akcji zbrojnej w Galicji Wschodniej.

Zaś w Odesie władze i wojska niemieckie prowadzą wyraźną agitację antypolską groźbą wobec znacznej liczby polaków w tym mieście.

Wszystkie pogłoski o przybyciu do Odesy wojsk czy floty koalicji są bezpodstawne.

Przeciwnie niemiecy koncentrują w Odesie swoje wojska odwołane z Krymu, Kaukazu i poszczególnych miast Ukrainy.

Podana przez jedno z pism wieczornych wiadomość, że Odesa jest w rękę wojsk serbskich i greckich jest nie zgodna z rzeczywistością.

Osoba przybyła onegdaj do Warszawy z Kijowa pociągami wojskowymi, a która wyjechała stamtąd w poniedziałek wieczorem, zaprzecza pogłoskę o usunięciu hetmana Skoropadskiego i stwierdza, że w Kijowie panował zupełny spokój.

Wiec Narodowej Demokracji

W dniu 15 listopada odbył się w Warszawie wiec stronnictwa Narodowej Demokracji, na którym przemawiali pp. Głabiński, Jabłonowski, Seyda, Korfanty, ks. Pospiech i wielu innych.

Mówcy występowali przeciwko kandydaturze p. Daszyńskiego, sądząc o utworzenia gabinetu koalicyjnego.

Na wiecu uchwalona została następująca rezolucja:

1) żąda utworzenia prawdziwego

Rządu Narodowego, złożonego z osób, budzących zaufanie w całym naradzie i dających rękojmię, że tworzenie państwa polskiego nie będzie adane na łaskę awanturniczych, partyjnych przedsięwzięć;

2) żądać jaknajszerszego zwołania sejmiku ustawodawczego.

3) żądać okazania natychmiastowej zbrojnej pomocy polakom, boba-
tersko walczącym we Lwowie.

4) żądać dalszego tworzenia armii narodowej polskiej przy bezwzględnej wyłączeniu z niej cudzo-
ziemców i żywciołków bolszewickich.

Przed rozwiązaniem wiecu, prezydentum zawiadomiło obecnych, że aczkolwiek urządzenie pochodów sprzeciwu się usposobieniu Poznaniaków, to jednak dla zapanowania uroczu narodowych protestujących przeciwko obecnym zakusom dyktatury jednej warstwy poznawiały wezmą gremjalny udział w pochodzie narodowym w niedzielę i wezwali obecnych do liczego stawienia się w niedzielę o godz. 8 rano w sali teatru Staszica skąd wyruszą do katedry św. Jana.

Prasa o nowym rządzie.

„Gazeta Poranna“, która już a priori odmówiła rządowi p. Daszyńskiego zaufania, pisze:

„Wierzymy jednak niezłomnie w siłę i żywotność naszego narodu i jesteśmy przekonani, że albo gabinet p. Daszyńskiego wzruci się, albo tym poważnie objawom stanie na wysokości zadań prawdziwego Rządu Narodowego, albo też rychło ustąpić będzie musiał i w chwili dep-
nydującej w Warszawie powstanie nowy rząd, który w porozumieniu z Komitetem Narodowym i Prawa na-

szą na kongresie pokojowym zgodnie z prawami i nadziejami naszymi załatwić potrafi.“

„Głos“ pisze: Nowy gabinet jeszcze nie został utworzony. Zadanie, które przy rządach Rady Regencyjnej było niezmiernie trudne, po jej ustąpieniu nie okazało się łatwiejsze. Znowu mamy tylko premiera — znowu targa stronnictw o ilość tek dla każdego z nich. Nic się nie zmieniło. Miejsce najuporczywiej targujących się o teki narodowych demokratów zajęli ludowcy — to wszystko.

Z WIDOWNI WYBARZEŃ.

Zajęcie Modlina przez wojska polskie.

Wydział prasowy ministerstwa woj-
skowych komunikuje:

Władze polskie objęły Modlin. Komendantem Modlina został pułk. Malewicz, Inspektor artylerji b. 1-go korpusu. W Modlinie znajdują się nieprzebrane zapasy broni, amunicji i zaopatrzenia.

Formuje się obecnie garnizon twierdzy. Wobec tego jest spotądane, by zgłaszali się jak najłotniej ochotnicy, przedewszystkiem z pośród b. artylerzystów, a szpaztem osoby, któreby w wojsku mogły pełnić funkcje gospodarze.

Niemcy chcą wrócić pieszo.

Niemiecka rada żołnierska zgłosiła się dziś do komendanta Piłsudskiego z prośbą o pozwolenie oddziałem żołnierzy niemieckich na powrót do kraju pieszko. Komendant zgodził się na to w zasadzie i polecił radzie przedstawić mu szczegółowy kierunek drogi, zastrzegając sobie jednocześnie, że oddziały te będą eskortowane przez wojsko polskie i zioł broń w oznaczonym miejscu.

Jak wyjeżdżał Beseler?

W niedzielę w nocy został b. generał-gubernator v. Beseler internowany w Białewerze. Kilku oficerów polskich dostało najwyższy rozkaz odstąpienia go do granicy.

Skoro świt wszadł Beseler w tej asyście na statek „Goniec“, przechrzczony przez Niemców na „Pfeil“. Statek miał Płock, Włocławek i zatrzymał się na granicy Prus koło budynku Czerwonego Krzyża.

Zegnamy z honorami wojskowymi wysiadł Beseler na brzeg. Jak opowiadał, co to scenę widział, Beseler był wzruszony. Sołtka ręce ze łzami w oczach oficerom polskim i załozdżaku.

Tak opowiadał Królestwo wszech-
potężny Beseler, który był przeszedł 3 lata po wyzycia i śmierci w oku-
pacji.

Niebezpieczeństwo Słńska.

Główny Telegraf „Union“ donosi, że przyjeżdżający zbrojni walczyli pod Mł. Górną. Wojska polskie nie są w stanie się na nich. Główny Telegraf „Union“ donosi, że przyjeżdżający zbrojni walczyli pod Mł. Górną. Wojska polskie nie są w stanie się na nich. Główny Telegraf „Union“ donosi, że przyjeżdżający zbrojni walczyli pod Mł. Górną. Wojska polskie nie są w stanie się na nich.

atki znajdujących się w Częstochowie i pow. częstochowskim polskich formacji wojskowych na odbytej uprzednio konferencji wojskowej doszli do porozumienia między sobą i postanowili działać zgodnie. Z wojsk szerokich mas ludowych, reprezentowanych na konferencji przez swych przywódców i za zgodą Komendanta Ochr. IX, P. O. W., zgłoszone żądanie ustąpienia z urzędu Komisarza Powiatu d-ra Marozewskiego i mianowaniem przezeń nadburmistrza i burmistrza. Oznajmiono obecnym, iż zostaną zarządzane wybory tymczasowego zarządu miejskiego, który będzie zastępował złożonych wola ludu burmistrzów magistratu.

Komisarz Powiatowy d-r Marozewski natychmiast złożył piśmiennie zgodność Komisarza Powiatu na ręce pułk. Jastrzębskiego—toż samo uczynił burmistrz Bandkiele.

Cały aparat urzędniczy miał pozostać na miejscu, kwestia obsadzenia urzędu Komisarza została chwilowo otwarta.

Ustalonym zostało, że wyboru tymczasowego zarządu dokonają przedstawiciele rady robotniczej, oraz stojących poza nią stronnictw politycznych.

Sprostowanie niniejsze ogłaszamy, aby wyprowadzić z błędu tych obywateli, dla których sprawa była niejasna.

JASTRZĘBSKI. MALSKI.
pułkownik. kom. okr. IX P. O. W.

KRONIKA

— **Z niedzieli.** W dniu wczorajszym 17 bm. we wszystkich świątyniach po słowie stosownym odepiewano w kościele nabożeństwa uroczyste „Te Deum” z powodu opuszczenia naszej ziemi ukochanej przez okupantów.

W tymże dniu modlono się w świątyniach na intencję konsekrowania w Warszawie Biskupów, a w szczególności Biskupa Lubelskiego J. E. ks. Marjana Fulmana, b. prob. parafii św. Zygmunta.

Młodzież wszystkich szkół elementarnych i średnich uczczoność św. Stanisława Kostki obchodziła solennie na Jasnej Górze. Celebrował ks. pref. W. Gmachowski, kazanie wygłosił ks. pref. I. Lesniak.

— **Od wydawnictwa.** Z dniem dzisiejszym powiększamy format naszego pisma do rozmiarów przedwojennych, bowiem przepisy okupantów, ograniczające format pism, przestały nas obowiązywać.

— **Dr. Marozewski — komisarzem rządu polskiego.** Dowiadujemy się, że rząd obecny zatwierdził ostatecznie kandydaturę d-ra Marozewskiego na stanowisko komisarza rządu polskiego.

— **Telegram Rady robotniczej.** Wczoraj Rada robotnicza m. Częstochowy, za zezwoleniem komendanta Malskiego, wysłała do ministra Thugutta telegram treści następującej: „Prosimy o zatwierdzenie na stanowisko nadburmistrza m. Częstochowy R. Jarmułowskiego”.

— **Zebrań przemysłowców.** Z inicjatywy pp. Jaksohna, Grosmana i Bijałkowskiego, odbędzie się dziś, we wtorek, w sali przy ulicy Szkolnej nr. 10, zebrań przemysłowców i prawników biur technicznych, w celu omówienia spraw, pozostających w związku z powrotem robotników z Niemiec.

— **Zebrań ziemian.** Dziś we wtorek 19 bm. o g. 11 rano w mieszkaniu p. Apanowicza (Piękną 3) odbędzie się zebrań większej własności w celu naradzenia się nad sprawą zaopatrzenia miasta w środki żywnościowe. Wobec trudności skomunikowania się z właścicielami ziemscy i bez specjalnych zaproszeń winni przybyć na zebrań.

— **Zebrań przedstawicieli R. M.** Dziś we wtorek, dnia 19 listopada, r. b. godz. 10 i pół rano, w lokalu ul. Piękną 7, odbędzie się miesięczne zebrań przed-

stawicieli Rad Opiekunów Gminnych. Z uwagi na ważne i zasadnicze sprawy, jakie mają być poruszane na powyższym zebraniu; przedstawiciele R. O. M. proszeni są o możliwie najliczniejszy udział.

— **O węgiel dla miasta.** Zanim nastąpi prawidłowy i dostateczny dowóz węgla do miasta, byłoby rzeczą pożądaną, żeby zarząd stacji kolejowej przeznaczył część zapasów węgla, pozostawionych przez okupantów, na potrzeby ludności miasta. Jak dowiadujemy się, niemiecy pozostawili na stacji kolejowej około 200 korey węgla.

— **Urzędy kolejowe już obsadzone.** Dowiadujemy się, iż najważniejsze urzędy kolejowe Dr. Z. W. W. zostały już obsadzone. Urząd inspektora kolejowego na dystansie od Piotrkowa do Sosnowca objął p. Stanisław Kędziński, b. zawiadowca stacji Sosnowca. Sekretarzem inspektoratu jest p. Apolinary Buszkowski. Naczelnik Wydziału inż. Zakrzewski, dozorca drogowy p. Józef Kosowski, naczelnik Depot p. Stanisław Kosiarski, naczelnik stacji p. Witold Szybowski, ekspedytor p. Buchacz. Pomocnicy: pp. Jan Kawecki, Stefan Chojnacki, Kazimierz Czech, Aleksander Pernak.

Służba niższa stawiała się w komplement i objęła już swe dawne stanowiska.

— **Przybyło wojsko polskie.** Wczoraj pod wodzą rotmistrza Ludwikowskiego przybyło do Częstochowy 2 kompanie piechoty oraz 1 kompania karabinów maszynowych.

— **Za niemieckie pieniądze.** Po zamknięciu sprzedaży kwaterkowskich pism „Godziny Polski” i „Dziennika Polskiego” z powodu wykrytych obecnie dokumentów, dowodzących niebezpieczeństwa, że wydawnictwa te powołane były do życia za niemieckie pieniądze, pracownicy redakcyjni „gazdzinowej prasy” starają się obecnie zrehabilitować wobec opinii społeczeństwa. W tym celu ogłaszają na łamach prasy warszawskiej listy otwarte, w których oświadczają, iż o intymnych stosunkach wydawców z rządem niemieckim nie mieli zgła żadnych pewnych wiadomości. Próte nie po nieważsili!

— **Spadek cen.** W „Kur. Pol.” czytamy: W ostatnich dniach coraz bardziej spadają ceny poszczególnych artykułów i tak: 1 funt kawy

PRZYSIĘGA.

Polskimi bunty tyrany was straszą
O, ludy świata, rwące się do zór!
Za naszą wolność i na wolność waszą
Tys szła, o Polsko, pod zbójceki nóż!

Stryki szubienic, świętych powstań bitwy,
Wieżenne lochy i potoki krwi,
Ojczyzno moja! to twoje modlitwy,
To straż męczeńska u zawartych drzwi!

Garści skrwawiona pradziadowskich prochów,
Ciebieśmy zwykli, jak sakrament brać!
Na Psków i Wołę, na Wiedeń i Grochów
My przysięgamy na granicach trwać!

Nikt nas nie zęgnie i nikt nie złamie,
W dzwony na jutrznię myśmy wbiłi słuch,
A nasze spiski: przy ramieniu ramie,
A naszą zbrodnią: Zjednoczony Duch!

I dziś jak w dawne narodowe noce
Ty serce polskie będziesz Polską bić,
Pomimo wszystkie gwałty i przemoce
My zwyciężymy! — i bieżemy żyć!

Or.—Ot.

W środę dnia 20 b. m. o godz. 8 rano w kościele Panny Marii zostanie odprawione nabożeństwo żałobne za duszę

Dr. KAROLA ZAWADY
na które zaprasza krewnych i znajomych
RODZINA.

marusza niemieców zatrzymała w fabryce „Częstochowska” 56 samochodów, które zostały użyte do celów wojskowych.

— **Zakaz wywozu.** Z rozporządzenia komendanta stacji por. Nurezyńskiego zabroniony został wszelki wywóz towarów i artykułów spożywczych z miasta.

— **Z poczty.** Poczta dotąd jeszcze nie funkcjonuje, zarząd jednak czyni starania, by za kilka dni wznowić ruch pocztowy.

— **Potrzebne telefonistki.** Wskutek wyjazdu niemieckich telefonistek, komunikacja telefoniczna połączona jest z pewnymi trudnościami. Obecnie wakuje znaczna ilość posad dla polskich telefonistek. Zgłoszenia przyjmuje naczelnik poczty p. Kuśnierski.

— **Przejazd w jak niemieckich.** W tych dniach przejeżdżały przez Częstochowę rozbrojone wojska niemieckie. W oknach wagonów powiewały czerwone sztandary. Żołnierze śpiewali pieśni rewolucyjne.

— **Dar dla wojska polskiego.** Wojciech Siedak, wójt gm. Kamyń ofiarował od własności w Białą Górą 30 centarów kapusty, kartofli itp. prowiantów na potrzeby wojska polskiego, stojącego załogą w koszarach Zawady.

Hojny ten dar powinien być przykładem dla okolicznych właścicieli.

— **Wolny przejazd kolejki.** Ruch pasażerski na kolejach odbywa się obecnie całkiem swobodnie. Od podróży wymaga się tylko paszportu i kupna biletu.

— **Rozkład jazdy.** Od dnia 13 listopada r. kursować będą osobowe pociągi według następującego rozkładu:

Od Warszawy do Sosnowca:

Nr. 209 przychodzi do Częstochowy o godzinie 9.37 wiecz.

Nr. 208 przychodzi do Częstochowy o godzinie 10.23 rano.

Od Sosnowca do Warszawy:

Nr. 202 przychodzi do Częstochowy o g. 9.14 rano.

Nr. 206 przychodzi do Częstochowy o g. 6.37 wiecz.

Na Herby odchodzi z Częstochowy o godzinie 5.30 rano, powraca o godz. 7.15 rano i odchodzi o godz. 3.30 popoł., powraca o godz. 5.54 wiecz.

Do Rakowa (uczniowski) odchodzi o g. 7.35 rano.

Na wojsko! Polskie i

skarb Narodowy. Dziś, we wtorek i jutro odbędzie się przedstawienie kinematograficzne w teatrze „Odeon”, z którego całkowity dochód dyrektora przeznacza na Wojsko Polskie i Skarb Narodowy.

Nie wątpimy też, że obywatelski czyn p. Krzemińskiego, spotka się z żywiołowym poparciem ze strony tak najszerszych sfer miejscowej publiczności.

— **Do rodzin poległych legionistów-częstochowian.** W związku z projektem polotenia pamiątkowego kamienia dla poległych legionistów-częstochowian uprasza się rodziny tychże o dostarczanie poniższych informacji pod adresem: ul. Kościuski 13

mi (krzyżka do listów):

1) Imię (pełne) i nazwisko poległego legionisty.

2) Miejsce i datę (chOROBY w przybliżeniu) jego śmierci.

3) Adres rodziców lub ewentualnie najbliższych rodzin.

— **Przejazd jeńców.** Przez stację miejscową przeciągają stale przepelnione pociągi z jeńcami rosyjskimi, powracającymi do domu.

— **Z działalności Rady Op. m. Cz.**

Rada Opiekunów m. Częstochowy w czasie

TEATR PARYSKI

Początek punktualnie 7.15.

HALINA BRUCZÓWNA

Artystka dramatyczna Miejskich Teatrów Warszawskich

POLSKA GWIAZDA KINEMATOGRAFICZNA

wystąpi wraz ze swoim zespołem wybitnych

Artystów Miejskich Teatrów Warszawskich

wtorek 19 List. środa 20 Listopada

Dziś F A U N Wesola Spół

Blizsze szczegóły w afiszu

od 20 do 30 października r. wydała obiadów 5166 w tej liczbie 1633 bezpłatnych.
Wykrycie potajemnej gorzelnii.
 Wczoraj w nocy Straż obywatelska na Ostatnim Groszu wykryła potajemną gorzelnię spirytusu w mieszkaniu Wichury. Skonfiskowano kilkadziesiąt wiader spirytusu.
Kto da wiadość? W administracji naszego pisma złożono złoty zegarek damski kryty, w celu sprzedaży drogą licytacji i sfarbowania otrzymanej gotówki na rzecz zakładu św. Ducha. Licytację rozpoczynamy od Mk. 20.
 A zatem kto da więcej?

razie jeszcze pozostawiać będziemy na swoich stanowiskach aż do czasu przeprowadzenia nowych wyborów, terminu których starać się będziemy możliwie przybliżyć.
 Częstochowa, dn. 15 XI 1918 r.
 Bugajski J. Górski
 Dr. Edward Kohn J. Cholewicki.
 Przekonany, że dr. Markusfeld solidaryzuje się z naszą decyzją, deklaruje w jego nieobecności.
 Edward Kohn.

pozostają z należnym szacunkiem
 Jochenim Faust.
 Częstochowa, d. 18 XI 1918.

Z kraju.

W zwiniętości „Gazety Polskiej”.
 W sosenwieckiej „Iskrze” czytamy: Redakcja „Gazety Polskiej” w numerze z dnia 1-go listopada w „ostatnim słowie” zapowiedziała, że w dniu tym „Gazeta” ukazuje się po raz ostatni.
 Zgon ten nastąpił jednocześnie z niemieckim pismem „Krakauer Zeitung”, organem „Festungs” — względnie „Militär Kommando”.
 Mimo wylania łez krokodylowych na dwuszpaltowych ławach, społeczeństwo wie aż nadto dobrze, czem była „gazetka” przez 4 lata, komu służyła i za czynie pieniądze wydawana była.
 Przypominamy tylko, że w pierwszych dniach wydania gazety „komenda powiatowa” rozesała do podwładnych sobie posterunków okolic, polecając popieranie tego dziennika.
 Przez 4 lata wiodł się ten suchotniczy żywot, budząc wstręt i rozgoryczenie w miejscowym społeczeństwie, które przez cały ten czas musiało stać się rozgawiać na napaści czynnie lub milcząco.

Zapowiedź, dana w „ostatnim słowie” społeczeństwu przyjęła z zadowoleniem.
 „Nowy Kurjer Łódzki” podaje: powstanie wiadomości dodaje: „Urządówka okupacji niemieckiej już pada, kiedy przyjdzie kolej na naszą prasę, g a d z i n o w a ?”

Napady i rabunki.

Kraków, 6 listopada. — Dzienniki tutejsze donoszą: Liczne bandy dezerterskie, wylazły się po Galicję zachodnią, napadają na miasta. Napadnięte zostały między innymi miasta: Zator, Alwernia, Wadowice i Kresowice.
 Wiele sklepów w tych miastach zrabowano. Ludność przy pomocy żandarmerii i wojska odparła bandytów-dezerterskie.
 W Andrychowie zaczęły grabić sklepy bandy rabusów. Straż obywatelska i oddziały policji przywróciły spokój.
 Z domu karnego w Ławie uciekło 450 aresztantów, uzbrojonych w rewolwery i karabinki. Napadli oni na pociąg, idący w kierunku Budapesztu.

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina maszynowe do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całkowite urządzenie, sypania, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji Nr. 50.

Listy do Redakcji.

Szanowny Panie Redaktorze!
 Uprzejmie prosimy Sz. P. Pana Redaktora o umieszczenie na łamach swego poczytnego pisma niniejszego oświadczenia:
 „My niżej podpisani ławnicy Magistratu m. Częstochowy komunikujemy, że w dniu dzisiejszym składamy swoje mandaty. Mając jednak dobro miasta na celu i nie chcąc wprowadzać zamętu w pracy na

Wobec uporczywie krążących w mieście pogłosek, jakobyśmy byli przywódcą ruchu bolszewickiego w Częstochowie, — niniejszym oświadczam, iż rozśiewaczy podobnych wieści będąc zmuszonemu pociągnąć do odpowiedzialności karnej za oszczerstwo.
 Prosząc, o umieszczenie powyższego oświadczenia w poczytnym piśmie Szanownego Pana Redaktora,

Teatr „ODEON” ul. Panny Marji Nr. 27.

Całkowity dochód (brutto) z przedstawień we wtorek dnia 19 Listopada r. b. przeznacza się na

Skarb Narodowy

w programie jeden z najlepszych obrazów sezonu
„CZARNA KSIĄŻKA”
 ze słynną **Polą Negri** w roli głównej.

Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. RAFAŁA KANTORA. — Bufet cukierniczy przy teatrze.
 Dla dzieci wejście wzbronione. — — — — — Szczegóły w afiszach i programach.

W środę dnia 20 Listopada (w dniu zmiany programu) całkowity dochód (brutto) przeznacza się na

Wojsko Polskie

w programie historia żyłowa w 5-ciu aktach
„SPORTOWCY”
 i „Przez ogonek do serca” (Wesoła farsa).

(A.K.) Najsilniejsze bóle głowy i migrena ustępują natychmiast po zażyciu proszku
KOWALSKINY
 Wyrób farm. lab. „Ap. Kowalski” w Warszawie.
 Żądać w aptekach i skł. aptecz. 0355—

Szybko leczy mydlana
MAŚC F-PA HEBDY
 w słoikach na 1-8-12 osób. Nie plami bielizny, ma przyjemny zapach.
 Żądać wszędzie. Skład główny Tow. Akc. Fr. Karpiński w Warszawie Elektoralna 35, w Częstochowie apteka K. Bonaparskiego

Częstochowskie Towarz. Poż.-Oszczędn.
 ul. Kościuszki Nr. 11 dom własny
 przyjmuje oszczędności w walucie markowej i rublowej w dziale lombardowym w wydaje pożyczki w rublach i markach nadto; przyjmuje wpłaty na 5 % pożyczkę Skarbu Polskiego, od której procent wypłaca się z góry.
 0884 ZARZĄD

DRUKARNIA F. D. Wilkoszewskiego.
 w CZĘSTOCHOWIE, ul. PANNY MARYI Nr. 38.

WYKONYWA:
 AFISZE, PROGRAMY, KWITARJUSZE, TABELLE, PAPIERY LISTOWE, KOPERTY, RACHUNKI, ZAWIADOMIENIA SŁUBNE, LISTY ZAŁOŻENIA, KLEPSYDRY, CYRKULARZE, USTAWY, SPRAWOZDANIA, DYPLOMY, PROSZURY, DZIELA, KSIĄŻKI DO OŻENIOWANIA, BILETY WYJAZDOWE, WSKAZNICE DROGI, DOKUMENTY PAŃSTWOWYCH SPOŁECZNOŚCI I PRYWATNYCH.
 CENY PRZYSTĘPNE.

DOKTOR Stefan Purski
 przyjmuje codziennie od 9-11 i od 4-6 p.p. Panie od 12-2 choroby skórne i weneryczne
 Częstochowa ul. Piętna 5.
 I-sze piętro. 754—

Stanisław Rumszewicz
 adwokat przyrzeczony
 w Częstochowie ul. Piętna 7.
 (I. piętro front obok Sgdu Pok. II Okr.)
 Przyjmuje od 2-jej do 5. południa z wyjątkiem niedziel i świąt.
LABORATORIUM dla PRZEMYSŁU HANDLU Stow. Kupców Polskich w Warszawie oddział w Częstochowie (Centralna 5 I p.)
 przyjmuje przedmioty do analizy codziennie od 10-12 godz. 3-jej do 8-jej p.p.

Ofiary.
 NA WOJSKO POLSKIE.
 Zerykier i Pożniak 50 m, J. Iwanicki 20 m, B. Keeler 1 m, St. Iwanicki 5 m, Lao 1 m, Z. Starewicz 4 m, Kownacki 2 m, J. Rusin 1 m, St. Wylfort 2 m, An. Wylfort 2 m, H. Ryder 40 m, An. Ryder 5 m, S. Pach 1 m, B. Tomas 3 m, K. Kamiński 1 m, M. Natoniński 2 m, S. Radziejowski 2 m, Górecki 1 m, B. Wylfort 50 f, An. Mazanek 3 m, M. Mazanek 3 m, B. Pichlińska 4 m, L. Kamiński 2 m, J. Kosik 2 m, L. Jeziorowska 2 m, An. Turkówna 2 m, W. Jabłoński 50 f, Franciszek Mazanek 2 m, F. Mika 10 m, Korzenowski 2 m, S. Wodniński 1 m, Bielecki 50 f, J. i W. Świątek 5 m, Pękalski 2 m, Tamankiewicz 3 m, Patyński 3 m, M. Starewicz 50 m, Szez. Radomski 1 m, St. Kamiński 50 f, Z. Smoliński 1 m, Kałużny 1 m, P. Wnuk 2 m, M. Wnukowa 10 m, F. Tomas 3 m, P. Galecki 50 fen, Welnicki 1 m, F. Kowalik 50 f, J. Kowalik 50 f, S. Kwapiński 4 m, L. Grajnerówna 5 m, Benderowa 4 m, T. Sadek 5 m, Al. Majzner 20 m, W. Garbowicz 15 m, F. Majzner 10 m, J. Wylfort 5 m, An. Balinski 10 m, W. Ryder 5 m, Z. Weyse 8 m, B. Magielna 5 m, Na bezdomne dzieci Z. Weyse 2 m. Razem mk. 284.50.

Do drukarni Wilkoszewskiego potrzebny młodszy zecer.
 z morgą ogrodu do sprz. bryczkę jednokonną używaną w Romanowie, węg. w dobrym stanie Kam. Polska przy szosie Ostatni Grosz dom 50 2391-jeckiego Głuchowski 2353

Ofiary.
 na Skarb Narodowy.
 DZIECI SZKOŁY KIERDZYSKIEJ GMINY GRABÓWKA.
 Petronela Lubasówna 10 m, Irena Mozogówna 10 m, Władzia Piśnówna 4 m, Piotr Piśn 3 m, Cecylja Gołębiowska 3 m, Janina Godlewska 2 m, Celina Kowalczykówna 1 m, Marja Dziwińska 3 m, Kazimierz Jagusiński 1 m, Wiktorja Mastalerzówna 1 m, Leon Dziwiński 1 m, Stefan Kowalczyk 1 m, Stasia Dudowna 1.30 m, Juljanna Piśnówna 3 m, Kazimierz Skaszczak sreb. 50 f, Marja Skaszczakówna sreb. 50 fen, Jan Buzek 50 f, Leon Buzek 50 f, Bolesław Wrasak 50 f, Joanna Buzek 50 f, Tadeusz Szpak 60 f, Stefan Morawski 50 f, Pelagia Jagusińska 60 f, Piotr Kwocna 50 f, Ignacy Kwocna 50 f, Paweł Wachelka 50 f, Jan Nowakowski 50 f, Piotr Szczepanik 25 f, Karola Gondro 40 f, Jan Kwocna 50 f, Stanisław Cichon 30 f, Natalja Gondro 10 f, Edmund Szpak 1.15 f, Jan Wachelka 60 f, Leokadja Nowakowska 20 f, Marja Adamik 20 f, Stefan Adamik 20 f, Jan Sajdak 30 f, Regina Pawlakówna 40 f, Karolina Lubczyk 40 f, Zoltja Cichon 20 f, Anna Lubczykówna 10 f, Weronika Niestroj 30 f, Zygmunt Morawski 20 f.

Inteligentna panienka s 4-klas wyrachena od 22 do 23 marek renjetu spec. do pieców i kuchen cena 1 mar. 90 fen. za pud u S. Berezinskiego, Krakowska 37. 2409—
Okazyjnie do sprzedania umeblowane z 4-ch pokojów. Wiad. Gońca 2393—
Pokój umeblowany do wynajęcia zaraz Piękn Nr. 11. 2401—
Damskie futro zimowe na bieliznę, królewskich do sprzedania Parkowa 14. od godz. 2 do 4 po południu stroz wskaze 2405—
Do sprzedania futro szopy, płaszczyk, szewy, ul. Wileńska 18. 2459—
Potrzebny pomocnik ogrodu lub c. grodnik Wiad. w sklepie J. Kucha II Aleja 29. 2450—
Maszyna do szycia „Underwood” (franki skł.) do sprzedania Setałna 5-a m. II-gie p. front. 2451—
Mięso świeże koniekie Mał 2452—
Do sprzedania smolek czarny masło, wazy ul. Ogrodowa 2453—
Do sprzedania stroz wskaze 2454—

Do sprzedania chłopia na praktykę do elektrotechniki Wały 22 m. 15 Soltyski. 2385—
Do sprzedania smolek czarny masło, wazy ul. Ogrodowa 2453—
Do sprzedania stroz wskaze 2454—
 Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski.